

Uppvaknandet

Någonstans, miltals bortifrån, kom ett skrik in i mörkret. Det smög sig sakta på henne, växte sig allt starkare i hennes medvetande. Hon ville inte höra, ville få fortsätta att sova, men det kom obevekligt närmare och närmare... tills det kändes som om det studsade runt i hennes huvud. Vem var det som skrek så fruktansvärt? Åh, hon ville inte vakna... men det kanske hade hänt barnen något? Var det någon av dem som skrek? Det gjorde ont i henne. Hon måste ta reda på varifrån det kom, vem det var som skrek...

I takt med att hon kom upp ur sömnens dvala, tunnades skriket ut tills det försvann i fjärran. När hon slog upp ögonen och såg sig omkring i det mörka dunklet i sovrummet upptäckte hon att hon satt upprätt i sängen.

Någon lade en hand på hennes axel.

– Vad är det? Varför skriker du så?

Hon spärrade upp ögonen. Vaknade till ordentligt.

Sakta kom insikten till henne...det var ju hon själv som skrikit. Hon såg sig omkring liksom för att se om hon kunde finna någon orsak. Fann ingen. Endast en hård knut av ångest inom henne. Svetten rann om henne fast hon kände sig iskall.

Det var mörkt, förutom ett litet försiktigt månljus som kröp in i rummet, genom fönstret.

– Har du drömt något, en mardröm?

– Jag vet inte, kommer inte ihåg någonting, minns inte.

Hon var fullkomligt skräckslagen. Varför? Hon böjde sin nacke och lade huvud i händerna för att försöka lugna ner sig.

– Lagg dig ner nu och försök att somna om igen.

– Jodå.

Då hon lade sig ner och drog upp täcket över axlarna kände hon att det kröp i hela kroppen. Ångesten ålade omkring i henne, krälade runt, som heta maskar, skapade av rädsla, oro...det kändes som om de hotade att tränga ut genom alla miljoner porer på hennes kropp och spräcka sönder henne...

Efter en stund samlades de någonstans bakom skulderbladen, spred sig sedan som en brinnande eld upp mot huvudet, ut mot axlarna och ned efter ryggen...

Till slut rann de ihop till en stor het knut som ringlade ner i magen och bosatte sig där.

Hon hade väldigt svårt att somna om igen...

På morgonen kände hon fortfarande hettan av dem. De låg kvar.

Återblick

Vilken fruktansvärd ångest jag bar på efter den natten. På dagarna hade jag en klump, nej, snarare en het tung sten, som låg och tyngde i magen. Vad var det som var fel? Min ångslan var enorm.

Det blev näst intill omöjligt att komma till ro på kvällen. Så fort jag lagt huvudet på kudden och dragit täcket över mig började maskarna röra sig... spred sig och lade sig upp på axlarna, där bak i nacken, som en brännande hetta. Jag vände och vred mig fram och tillbaka i sängen... Klev efter en stund upp och gick ut i köket där jag tände lampan och tog mig en cigarett, gjorde en smörgås, plockade ihop på diskbänken, satte igång en maskintvätt, allt för att få maskarna lugna. Efter ett tag brukade de rulla ihop sig i magen igen, men så fort jag var tillbaka i sängen började de ringla runt i kroppen...

Jag letade både inom mig själv och i omgivningen för att finna orsaken. Var det skolan? Satte jag för stora krav på mig själv? Jobbade jag för mycket extra, borde jag ta det lite lugnare? Nej, inget av det kändes rätt. Mina egna krav då det gällde skolarbetet hade jag ju redan sänkt. Extraarbetet tyckte jag ju bara var roligt och avkopplande.

Visst hade jag ibland varit ängslig och orolig över saker och ting, som jag gjort eller inte gjort, men inte på det här viset, inte så här kraftfullt. Varifrån kom dessa heta krälände maskar? Bara det att inte veta, att inte kunna sätta fingret på vad det var som var ”fel”, var ångestskapande. Det blev en ond cirkel.

Allt det här gjorde dessutom att jag ständigt var trött. Jag hade ju så svårt för att sova. De gånger jag somnade, av ren utmattning, sov jag så hårt att huvudet kändes som en blyklump dagen efter. Det hände också att jag vaknade stup i ett, utan anledning. Ibland drömde jag fasansfulla mardrömmar om koncentrationsläger fulla med nakna, plågade, torterade och svältande människor.

Då tvingade jag ofta mig själv att vakna mitt i drömmen för att slippa ”vara med”.

De enda gånger jag glömde bort ångestknuten var i närheten av barnen. Ofta hände det att jag somnade till några minuter framför TV:n på kvällen, när jag satt eller låg på soffan tillsammans med barnen.

Det var under den här tiden som du, Isac, hade så intensiva och viktiga samtal med mig på kvällarna... det var som om du bara måste lätta ditt hjärta. På kvällarna, då du lade dig i din säng för att sova, dröjde det inte länge förrän du ropade på mig. Ibland satt du upp i sängen, med en mycket allvarlig och bekymrad uppsyn i ditt ansikte, med knäna uppdragna under hakan och armarna runt om benen. Det var svårt för dig att berätta vad som kändes fel, men efter ett tag brukade bekymren komma fram. Vi pratade om dem och ditt ansikte ljusnade, men minst en timme brukade det ta innan det kändes bättre för dig.

Vissa gånger låg du hopkrupen i fosterställning under ditt täcke med dinosauriepås-lakanet, så att endast lite av ditt ljusa hår var synligt på kudden. Då var du verkligen ledsen över något du hade gjort eller tänkt och tyckte att du var en väldigt konstig och dum pojke. Dessa gånger brukade det ta lång tid innan du vågade berätta vad det var som kändes fel.

Många gånger suckade jag då du ropade. Jag visste ju att det skulle ta tid och ville ha en stund för mig själv på kvällskanten, men jag visste ju också att du behövde de här samtalen. Dessutom var de viktiga för mig också. Du blev ju betydligt lugnare och tryggare efteråt. Emellanåt kände jag en liten ängslan...hur skulle det gå för dig? Med ett sådant samvete och oro över allt du tänkte och gjorde? Mycket av det du berättade var ju egentligen bagateller, för mig alltså, inte för dig. Enligt ditt sätt att se, var det näst intill oövervinnliga saker. Men vad du växte under den här tiden!!

Ditt självförtroende ökade. Du vågade saker som du aldrig hade vågat förut. Du formligen strålade av livsglädje...

Mina sömnlösa nätter, i ungefär tre månader, gjorde att jag var nästintill konstant trött. Olusten över att jag inte kunde hitta vad som var fel gjorde att kaoset ökade inom mig.

Men så, tre nätter innan olyckan, fick jag sova. Jag minns morgonen jag vaknade och insåg att jag hade sovit gott hela natten, utan avbrott, utan mardrömmar!

På nyårsaftonens morgon, då jag och en av mina systrar åkte till arbetet (vi jobbade tillsammans några timmar), sa jag till henne att jag var så tacksam för att jag kunnat sova.

Det kändes som om ångesten hade försvunnit...

Tacksamhet

Hon stängde dörren efter sig. Vände sig om, stannade till, tog stöd av väggen med axeln, tittade in i köket som låg i ett lugnt mörkt dunkel, endast upplyst av adventsljusstakens sken och bara såg på honom.

Han stod på knä på kökssoffan som hade sin plats under fönstret. Han hade ryggen vänd mot henne och tittade ut i mörkret med armarna på furusoffans ryggstöd. Hans huvud vilade i hans högra hand.

Hans ljusa, axellånga hår glänste i skenet från ljusstaken som stod på fönsterbrädan. I det övriga köket rådde ett rofyllt mörker. En vit hyacint var placerad bredvid de gröna krukväx-terna på fönsterbrädan. Hon kände doften smyga in i näsan.

Dagen till ära, det var nyårsafton, hade han tagit på sig de svarta jeansen. De älskade blåjeansen som var lappade i akter och repriser hade spruckit sönder igen. Måste försöka laga dem nu under lovet, tänkte hon. Det omtyckta nitbältet satt också på plats. Den mörkgröna skjortan han fått i julklapp hade han för en stund sedan tagit på sig över den svarta T–shirten med racerbilstrycket. Han vickade till med fötterna och hon såg att han hade övergett sockorna han försökt laga med tejp tidigare under dagen (oj, vad de skrattat tillsammans åt detta tejpande) och faktiskt letat reda på ett par andra sockor han kunde ha.

Medan hon stod där kände hon kärleken till honom skölja fram genom henne, som en mjuk varm flodvåg, genom varenda cell i kroppen. Tårar av lycka och glädje steg upp i hennes ögon.

Hon fick ett av de där ögonblicken då det känns som om livet stannar upp och tiden står alldeles, alldeles stilla...

Hon kände en innerlig tacksamhet och ödmjukhet inför möjligheten att få och känna så, att få älska så...

Han vände sig om och upptäckte henne.

– Mamma, kom och se. De skjuter raketer.

Hon gick fram och satte sig bredvid honom på soffan, slog sig ner på samma sätt som han. Hon lyfte sin hand och strök honom sakta över huvudet, lät sedan handen vila på hans vänstra axel som i en lätt omfamning. De tände just på en raket nere vid vägen. Hon drog sin hand ifrån hans axel, upp mot nacken och lät fingrarna sakta kamma igenom hans nackhår. Hon rufsade till håret lite medan deras ögon, hans nötbruna och hennes gråbruna följde raketen upp mot den svarta himlen och såg den explodera i en kaskad av färger. Rött, blått, gult, grönt.

Vad händer...?

Tv:n var på. Hon låg på den vinröda hörnsoffan och vilade. Lillemor, den äldsta flickan som var 14 år, satt i gungstolen. På en egen liten mysplats på golvet låg Anna-Sara, som var ett år yngre än sin storasyster. Lillpigan, elvaåriga Charlotta, hade krupit ihop under den grå filten i det andra hörnet av soffan. Barnens pappa hade nyss lagt sig på sängen i sovrummet för att ta igen sig en liten stund. Klockan började närma sig tolvslaget. De väntade på att få skåla in det nya året.

Ytterdörren slogs igen med en smäll. En irriterad och lite arg gosse kom rusande från hallen, in i rummet, med en väldig fart och ställde sig framför henne. Hon tittade upp. Han hade sin brunsvarta jacka och den lila vintermössan kantad med grått kaninskinns på sig.

– Vad har du för skit-tändare, mamma? Den fungerar ju inte! Har du någon annan?

– Gå in till köket och titta vid köksfläkten. Det kanske ligger nån fler där.

Han var så upprörd att han inte hörde vad hon sa.

– Titta här!

Han tryckte på den blå tändaren.

Tankarna for genom huvudet på henne. Var hon tokig som släppte iväg honom själv för att smälla smällare? Kanske hon skulle kliva upp och följa med ut? Men hon hade ju sett honom göra det flera gånger. Hur försiktig han var. Hur han ställde ner smällaren i snön, tände på och tog några steg bakåt. Dessutom skulle han ju snart fylla nio år...

Det slog upp en liten låga från tändaren.
– Men... kolla, nu funkar den ju!
Han provade en gång till. Den fungerade.
– Jippie!!
Han rusade ut igen.

Hon klev upp från soffan, gick ut i hallen och började gå in mot köket. Klockan var ungefär 15 minuter i tolv. Hon registrerade att det sprang upp någon på bron. Ytterdörren slogs upp och grannen kom inspringande. Medan hon noterade att han inte hade några skor på fötterna, hörde hon hur han skrek:

– AMBULANSEN!!! RING AMBULANSEN!! ISAC ÄR PÅKÖRD!!

– Svara!!
– SOS larmcentral.
– Vi behöver en ambulans.
Håll dig kall, svara på hennes frågor, lugna ner dig.
– Vad har hänt?
– En bilolycka, en pojke har blivit påkörd!

Hon rusade ut genom dörren, ut i mörkret, ned mot vägbelysningen. Då hon sprang nedför den lilla backen som ledde från huset till den plana infarten från den större vägen höll hon på att snubbla. Hon registrerade att en bil stod placerad snett till vänster, vid infarten, sedan var hon ute på vägen.

Där, på ett blommigt täcke som var utlagt mitt på landsvägen, låg han. En man stod böjd över honom. Hon kastade sig ner.

En märklig sansad stillhet omfamnade henne; *Det är detta som...* Hon kastade bort känslan som skapade den tanken. Hon ville inte. Hon vägrade, stegrade sig mot den!

Han låg redan i framstupa sidoläge. Hon registrerade att han andades, dock väldigt tungt (*håll dig lugn nu, ingen plats för panik*). Kollade hans puls, den var jämn och bra (*det ska gå bra, det ska!*). Han var medvetslös.

Herregud!! Ta honom inte från mig!! Det måste gå bra, han andas, pulsen slår, håll dig lugn.

– Beställde du helikoptern? De kan ju landa på ängen här bredvid. Det är så pass lite snö så det skulle nog gå bra. Det här är allvarligt, alla knutar måste till. Det var pojkens pappa, hennes make, som undrade.

– Nej, det tänkte jag inte på.

Herregud!! Ta honom inte från mig!! Det måste gå bra, det kommer att gå vägen. Han andas, visserligen väldigt tungt men han kan andas själv. Pulsen slår jämnt och fint. Håll dig själv lugn! Bryt inte ihop nu!

– Jag springer upp och ringer!

Pappan rusade iväg upp mot huset.

– Han blöder ganska ordentligt från bakhuvudet.

Samtidigt som mannen som satt på huk bakom pojken sa detta, lyfte han lite på gossens huvud liksom för att visa henne. Det blödde ymnigt ifrån ett sår i bakhuvudet.

– Rör inte på honom. Det är inte nåt pulserande blodflöde så han hinner absolut inte blöda ...

Hon tänkte tanken men skyndade sig att trycka bort den.

– Han ligger bra som han ligger. Nacken kan ju ha tagit skada.

– Jag lägger min hand försiktigt under hans huvud så att jag trycker ihop såret lite med den.

Han andades väldigt tungt. Det blev uppehåll ...

– Lilla gubben, kom igen nu.

Mannen hjälpte henne att ropa. Hon böjde sig ner över pojken.

– Vännen min, kom igen nu, lilla älskade vän. Isac?!

Hon tog ett lätt tag runt axeln på honom och skakade honom väldigt försiktigt. Hörde hur han drog in. Tack gode Gud!

Men det gick tungt, väldigt tungt.

*Nu måste du hålla dig på benen, lugna ner dig, stäng av. Du får inte ramla ihop.
Du fixar det här. Han måste klara det här!*

I ögonvrån såg hon någon gå fram och tillbaka med armarna ömsom runt huvudet, ömsom runt sig själv. Han vandrade vid infarten bredvid bilen. Väglyktans sken visade henne på hans krampaktiga gång. Hon pekade mot honom och frågade grannen, om det var han som hade kört bilen. Han nickade. Hon klev upp, gick fram till den förskräckte vandraren och kramade honom.

– Kom ihåg att det var en olycka. Det ska gå bra. Det ska det. Det måste det.

– Gå och sätt dig hos pojken.

Det var grannen som kom fram till dem.

– Någon måste ta hand om den här killen också. Han är ju fullständigt chockad.

– Jodå, jag tar med honom in till mig. Där finns det folk så han slipper vara ensam.

Grannen lade sin arm runt den unga killens axlar och förde honom mot sitt hus. Hon rusade tillbaka till pojken, satte sig ner på huk bredvid honom och kollade pulsen igen. Den slog bra men andningen var fortfarande väldigt ojämn.

– Det här fixar du, vännen min. Eller hur? Det ska gå bra!!

De höga vita snökanterna vid vägen glimmade i mörkret av skenet från vägbelysningen. Det såg ut som om det låg små diamanter i snön och glittrade.

– Jag har ringt, ambulanshelikoptern är på väg. Den möter upp inne i samhället. Jag ringde till distriktssköterskan. Vilken tur att hon bor här i byn! Hon vet vad man kan och ska göra.

Pappan stod nere vid vägen igen. I samma veva kom sköterskans bil och körde upp på infarten.

Sköterskan sprang fram till Isac, satte sig ner, kollade pulsen och lyfte på hans ögonlock för att titta på hans ögon.

– En ficklampa. Jag skulle behöva en ficklampa.

– Jag springer och hämtar en.

Pappan rusade återigen upp mot huset.

– Pulsen är jättefin. Det här går nog bra ska du se.

– Det ska det. Han blöder ganska mycket från bakhuvudet men det är nog ingen större fara med det.

Däremot är det lite jobbigare för honom med andningen, sade hon till distriktssköterskan.

Sköterskan klev upp och tittade på täcket runt hans huvud för att se hur mycket blod där var.

– Nej då, det där är ingen fara och pulsen är jättebra.

Sköterskan satte sig ner igen. Pappan kom, med andan i halsen, med ficklampan. Sköterskan lyfte på gossens ögonlock igen och lyste med ficklampan in i hans ögon.

– Pupillen reagerar inte, ser jag rätt?

Hon hörde henne men trängde bort orden, gömde dem för sig själv.

Hon var tvungen att kliva upp och röra på sig lite, hon kände hur paniken kom krypande.

– Var är ambulansen!! Den borde vara här nu.

Hon drog ett djupt andetag. Då fick hon se den yngsta dottern stå vid infarten. De två andra flickorna stod en bit bakom henne.

– Det går nog bra det här ska ni se, ropade hon till dem medan hon gick fram mot flickan.

– Gå upp igen gumman. Kan någon ta hand om flickorna? Följa med dem så de slipper sitta där ensamma.

Hon kramade om lillpigan.

– Jag skjutsar upp dem till farmor, sa deras pappa och började gå upp mot huset för att hämta bilen.

Grannfrun, som kommit ut igen, gick fram till henne.

– Vad tror du, ska jag skjutsa dem till farmor?

– Älskade vän, kan du göra det? De ska inte behöva vara alldeles själva. Då kan också Isacs pappa stanna kvar här.

– Jadå, gå till pojken du så tar jag hand om flickorna.

Grannen började gå upp mot pappan för att prata med honom.

Hon gick tillbaka, satte sig igen och pratade med Isac. Hon ropade på honom då det verkade som hans andning ville stanna av.

Hon hörde sin egen röst eka i huvudet:

Du tar honom inte ifrån mig! Ta det lugnt, ingen plats för panik...

Hon strök honom över pannan och höll honom i handen.

– Det här ska gå bra, vännen min. Det måste gå bra...

Hon uppfattade hur hennes man och grannen pratade med varandra om varningstrianglar. De placerade ut dem. Hon såg att grannfrun körde iväg i den blå Volvon. Tre ansikten var tryckta mot fönstren i bilen. *Älskade tjejer, vad oroliga ni ska vara över lillebror.*

Det ska fixa sig! Jag måste hålla mig lugn! Håll ihop nu! Han måste klara det här!!!

– Var är ambulansen? Kom någon gång nu då!

Åh herregud, vad är det som händer?!